

Over Schoonheid en de Dood

De Zwijgende Huid — veldnotities

Mijn vertrekpunt is een bijzonder gesteente met een tekening — Later dacht ik: misschien was het een versteende fee. Maar dat was slechts mijn eerste naam voor iets dat zich eigenlijk niet laat benoemen.

Het was laag water en ik vroeg me af of ik me dieper in de zeegrot zou laten zakken. Het water kwam langzaam op. Ik was alleen. Ik droeg kaplaarzen, geen stevige waterdichte schoenen; als de zee haast zou maken, moest ik dat ook.

Ik was voor de derde keer op deze oever. De zee had de losse stenen op de bodem verplaatst en nu kon ik de tekening helder zien, in het licht van mijn hoofdlamp. Ik was in een staat van pure verwondering.

Honderden stenen liggen in mijn huis en atelier. Een zachtgrijze steen met witte lijnen uit Calabrië, die een giraffe zou kunnen verbeelden — ik schilderde haar met verwerkte pigmenten op een juten canvas. Met een tas vol rivierstenen keerde ik vaker huiswaarts. Stenen met kristallen leg ik in de zon, afwisselend, afhankelijk van hun samenstelling.

Op Achill kreeg mijn onderzoek *De Zwijgende Huid* een nieuwe richting. De steen bracht mij niet alleen dieper de aarde in, maar opende zich ook naar de ruimte waaruit haar materie is voortgekomen. Wat zich in gesteente toont als druk, plooi en kristallisatie, begint voor mij deel uit te maken van een veel grotere beweging van ritme, materie en tijd.

Het geluid van de golven komt steeds dichterbij. Mijn verlangen om af te dalen en haar aan te raken is groot. Twee keer ben ik al uitgegleden. Stel je voor dat ik opnieuw terugglijd wanneer ik uit deze zeehelder wil klimmen, terwijl de vloed naderbij komt.

Op het eerste gezicht lijkt de titel van dit essay hier los van te staan. En toch ligt zij besloten in deze steen.

De lagen die ik voor me zie, waren ooit zand en modder op een oceaanbodem. Tijdens de botsing van continenten sloten oude oceanen zich en werden enorme hoeveelheden sediment diep de aardkorst in gevoerd. Onder druk en hitte smolt het gesteente niet, maar werd het opnieuw geordend. Zand werd kwartsiet, modder schist. Lagen werden geplooid, gekanteld, samengedrukt en gekristalliseerd.

Wat hier voor mij ligt, is daarom geen stilstaande materie. Het is een toestand in een lange beweging.

Wat verdween, werd herschikt.

Iets moest eindigen om een andere vorm te kunnen aannemen.

Gesteente als neergedaald sterrenstof; miljoenen jaren van transformatie. Geheugen doorkleefd, herinnering opgeslagen in materie.

In de donkere grot denk ik plots aan lila en paars — aan de tinten van het pauskleed in de schilderijen van Francis Bacon. Getergd, bezield en doorleefd zijn zijn doeken, en o zo schoon. *Study of a Bull* (1991), zijn laatste schilderij, toont een stier die half opgaat in — of juist tevoorschijn komt uit — een gitzwarte leegte. Onder de stier verwerkte Bacon stof en vuil uit zijn atelier.

Stof en lichaam. Verschijnen en verdwijnen. Vorm die uit duisternis tevoorschijn komt en er weer in terugkeert.

Misschien is schoonheid juist daar te vinden: niet tegenover de dood, maar op het ogenblik waarop de ene vorm in een andere overgaat.

Ook de grot verandert wanneer ik haar anders bekijk. In zwart-wit blijven vooral de plooien, breuken en huid van het gesteente over. In kleur verschijnen lila, paars, groen, oker en blauwgrijs — kleuren die miljoenen jaren in de steen besloten lagen en alleen onder bepaald licht zichtbaar worden.

Achter in mijn tuin bloeit nu de clematis. Haar naam komt van het Griekse woord voor rank: ze tast, zoekt houvast en klimt vanuit de donkere aarde omhoog. Haar opengevouwen bloemen zijn lila.

Dezelfde kleur die zich in de zeegrot aan mij toonde, vouwt zich hier open in het daglicht — een bloeiende ster.

Alles beweegt door de zwijgende huid van de tijd.

Maart 2026

© Ingrid van de Linde

